

OSVOJENÍ

vzdělávání dospělých

napsala:
Mgr. Jaroslava Hanušová

VIOD

U Pergamenky 1511/3, 170 00 Praha 7
tel.: +420 266 710 375, +420 266 722 231, fax: +420 266 722 231
© Vzdělávací institut ochrany dětí + Mgr. Jaroslava Hanušová

www.jp.d.viod.eu.com

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem,
státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy.

Podmínky preadopční péče:

- dítě je nejméně 3 měsíce v rodině osvojitelů, kteří si jej chtějí ponechat (dítě žije v rodině na jejich náklady),
- zastupují dítě v běžných záležitostech (např. návštěva u lékaře, ve škole apod.).

Podmínky nezrušitelného osvojení:

- nezrušitelně osvojit pouze dítě starší 1 roku,
- dítě mohou osvojit pouze manželé nebo manžel rodiče dítěte.

O osvojení rozhodují pouze soudy, vždy na návrh osvojitele. Soud respektuje žádaný druh osvojení od osvojitelů.

Právní následky osvojení I. i II. typu:

- vzniká poměr jako rodič a dítě (biologický rodič – dítě),
- původní pokrevní rodina nemá vyživovací povinnost,
- osvojením se mění příjmení dítěte na příjmení osvojitele.

Právní následky u nezrušitelného osvojení:

- jméno osvojitelů je zapsáno v knize narození

Zrušení osvojení:

- pouze u I. typu,
- pouze z důležitého, závažného důvodu, může navrhnout osvojitel i osvojenec či orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD),
- osvojenec se vrací k původnímu příjmení, jde do ústavní péče.

Osvojení

Účelem osvojení je založit mezi osvojitelem a osvojencem takový právní vztah jako mezi rodiči a dětmi. O osvojení rozhodují soudy.

Typy osvojení:

- **Osvojení I. typu – prosté, zrušitelné**
- **Osvojení II. typu – nezrušitelné**

Podmínky osvojení:

- musí být osvojenci ku prospěchu,
- osvojitelé musí mít právní způsobilost k právním úkonům,
- osvojitelé musí být zletilí,
- mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl – rozdíl jako mezi rodičem a dítětem,
- mezi osvojitelem a osvojencem nesmí být příbuzenský ani sourozenecký vztah (synovec, neteř je možný),
- osvojit lze pouze nezletilé dítě,
- dítě musí být právně volné,
- společné osvojení - osvojit dítě si mohou pouze manželé, výjimečně jen jeden pokud druhý manžel není způsobilý k právním úkonům.

Nepravé osvojení manželem – manžel osvojí dítě druhého manžela (jedná se tedy o nevlastního otce či matku)

Přímé osvojení – dohoda mezi rodičem a žadatelem, zde není zprostředkování státem (nejedná se o adopci z kojeneckého ústavu, dětského domova či z jiného zařízení).

Souhlas od biologických rodičů nemusí být pokud:

- rodiče o dítě po dobu 6 měsíců neprojevovali opravdový zájem tzn. nekvalifikovaný nezájem (návštěvy, vyživovací povinnost apod.). Nutné posoudit proč je nezájem o dítě,
- rodiče projevují úplný nezájem – 2 měsíce se nezajímali o dítě vůbec, ačkoliv tomu nebránila žádná překážka,
- matka dá po 6 týdnech souhlas – pokud je otec známý, musí i on dát souhlas - pokud si otec není jistý – má právo na určení otcovství – do právní moci tohoto rozhodnutí se nemůže dítě osvojit,
- rodiče dají souhlas k osvojení předem, bez ohledu kým bude dítě osvojeno. Nutná písemnou forma. Tento souhlas se však může dát nejdříve 6. týdnů po narození dítěte.

Pokud je již dítě rozumově vyspělé, může dát souhlas, zda chce být osvojeno např. dítě již ukončilo povinnou školní docházku

Soud je povinen zjistit u osvojitelů:

- zdravotní stav osvojitelů,
- motivace k osvojení,
- ekonomickou situaci,
- výpis z trestního rejstříku,
- mají-li děti, jak je vychovávají,
- plnou způsobilost k právním úkonům,
- manželský vztah.

